

Aavan meren tuolla puolen on anarkistinen maa

Väkivaltaista nihilismiä vai humanistista vapaudenuskoa?

Asta Piironen

1996

Kuka kaipaa anarkiaa? Aina sunnuntaisin tai kenties joskus muulloinkin? Sekasortoisen kaaosmaista ja järjestyksenvastaista iloista riehuntaa ja yleistä normittomuutta, pillerin pyörytystä ja vapautta, josta puhuja tai tekijä ei tiedä mitään muuta kuin hokemansa loppuriimin ja elämässä seuraavan jälkihimalan sekä valtavan kankkusen, jonka jälkeen on pakko ottaa asia tarkasteltavaksi ja siirtyä puhtaisiin paitoihin, koska etsikkoaika on ohi hyvin nopeasti ja niin on aina ollut. Vaikka internetiltä saisi kuinka hyviä vihjeitä tahansa ja pommit jää paistamatta.

Harva asia on niin läpipuhki oikein ja väärin ymmärretty kuin anarkismi. Mikä ei ole ihme, sillä asian luonteeseen kuuluu, että hylätty, vainottu ja parjattu ymmärtää parhaiten tunteensa itse ja toinen samanlainen saattaa vain aavistaa. Siitä voi syntyä jotakin; vapaasta tahdosta, tiedon ja tuntemisen halusta. Yhteisestä unelmasta. Monet, jotka jotakin muistavat ja useat niistäkin, jotka asiat tuntevat, ovat kertoneet vahvasta noususta, suurista toiveista, kourallisesta ihmisiä ja tahoja, hajaantumisesta, monumentaalisisista epäonnistumisista ja särkyneistä unelmista. Jälki-maailmalle on jäänyt eloon tulkintakysymys.

Jotain perää sekoiluperspektiivissä kuitenkin on. Vuonna 1840 jätti muuan venäläinen aate-lisnuorukainen, Bakunin, kotimaansa, kotinsa, perintönsä ja sotilasuransa ryhtyäkseen aivan muihin puuhiin; vallankumoukselliseksi. Saksassa hän löysi sosialismin ja vihkiytyi sille. Mutta koska Bakunin oli romanttinen rebelli, "joka rakasti fantastisia, epätavallisia seikkailuja, joista kukaan ei ole kuullut ja jotka avaavat mahtavia horisontteja, joiden loppua kukaan ei voi ennakoida", ei tämäkään riittänyt. Bakunin uskoi vakaasti ihmisen kykyyn muokata oma kohtalonsa ja hylkäsi Marxin ja tieteellisen sosialismin väittäen, että hänen sosialisminsa oli puhtaasti vaisto-maista. Hän oli vakuuttunut, että vapauden kipinä, tasa-arvontahto ja vastustuksen vaisto ovat luontaisesti jokaisessa ihmisessä, jos niitä ei tukahduteta. Hän ryhtyi työstämään anarkistista ekvaatiota, jonka mukaan ihmisen tulee luottaa siihen kuolemattomaan henkeen, joka tuhoaa, koska se on myös kaiken luomisen alku. Anarkistinen filosofia sai alkusysäyksen Bakuninin häväistyskirjoitukseksi väitetyllä tekstillä Jumala ja Valtio, jonka perusajatus on, että ihmisen tulee vapautua kaikista auktoriteeteista ja pakotteista sekä kaikista ihmisyyden kiusaajista, alista-jista ja hyväksikäyttäjistä, joiden joukkoon Bakunin sappikiven katkuisesti luettelee papit, kunin-kaalliset, valtiomiehet, sotilaat, yritysjohtajat, poliisit, vanginvartijat, poliitikot ja monopolistit viimeistä häivähdyttä myöten, aina kelvottomaan maustekauppiaseen saakka. Hän tuomitsee myös kaikki ihmistä alistavat instituutiot, joista kaksi suurinta ovat valtio ja kirkko.

Aikalaistensa todistuksen mukaan Bakunin oli mahtava, magneettinen persoonallisuus, täynnä primitiivistä elämänvoimaa ja hehkuvaa paloa. Ajattelijana hän oli epätarkka ja rönsyilevä, mutta energinen ja huomattavalla tavalla vaistomaisen lahjakkuuden ja kiihkeän oikeudentunnon leimaama. Bakuninista onkin sanottu, että hän sai vaikutusvaltansa enemmänkin moraaliseen persoonana kuin älylliseen auktoriteettiin. Jumala ja Valtio liitti Bakuninin aikansa suurten vaikuttajien itsensä Marxin rinnalle ja anarkismista tuli tärkeä osa vallankumouksellista liikettä. Alkususäyksen jälkeen anarkistinen filosofia muuttui, ei vähiten historiallisten tapahtumien myötä ja muiden sosiaalisten teorioiden vaikutuksesta; mutta perusta on vankasti Bakuninin ajatuksissa. Anarkistisen liikkeen merkittäviä ajattelijoina ovat olleet mm. Peter Kropotkin, Alexander Berkman ja Emma Goldman. Heidän ja muiden idealistien mukana vapauden unelma kiersi maailmaa, luopui monesta, muuttui ja murtui paljossa, mutta pysyi sitkeästi elävien kirjoissa. Sillä vaikka anarkistisella liikkeellä on ollut kukoistusaikansa ja paikkansa, on yksi kenties kuitenkin totta: "Ihmisen kaipuu vapautua vallan kahleista ja kaikista auktoriteeteista ei lakkaa koskaan. Ihmisen vapauden etsintä on ikuinen. Tuon etsinnän tulee saada jatkoa ja se tulee aina jatkumaan." (E. Goldman, *Anarchism and Other Essays*)

Bakuninin tavoin oli myös Emma Goldman vetovoimainen ja väkevä persoonallisuus. Hän syntyi Venäjällä vuonna 1869 juutalaiseen perheeseen, jonka isällä oli tarkat suunnitelmat tyttären varalle. Ainoa asia minkä juutalaisen tytön tulee tietää on kuinka valmistetaan gefilte fish, miten leikataan makaronit ja kuinka tarjoillaan ruokaa miehelle ja lapsille. Isä halusi naittaa Emman jo 15-vuotiaana. Mutta koska isä oli väärässä ja se oli jotenkin todistettava, lähti Emma Amerikkaan täytettyään 17 vuotta. Ohjenuorana oli tietenkin, että jos hän naimisiin menisi, hän tekisi sen rakkaudesta ja mitä itsensä elättämiseen tulisi, siitä hän suoriutuisi hyvin itse. Töitä löytyi uudesta maasta heti ja naimisiinkin hän meni, mutta erosi kun asiat eivät sujuneet. 20-vuotiaana hän muutti New Yorkiin ja oikeastaan vasta siitä päivämäärästä vuonna 1889 lähtien alkaa Emma Goldmanin elämäkerta. Hän liittyi anarkistiseen liikkeeseen ja muutamassa vuodessa hänestä tuli paitsi liikkeen keulahahmo myös palava puhuja, jota hänen kiertueillaan ympäri Yhdysvaltoja kuuntelivat ihmisjoukot, jotka parhaimmillaan lähentelivät 100 000 henkilön määriä. Hän todisti tarkkanäköisesti eriarvoisuudesta ja epäkohdista yhteiskunnan kaikilla alueilla, käsitteli aiheita työläisten oikeuksista aina ajatuksen vapautteen saakka, eikä pelännyt puhua suutansa puhtaaksi. Loistavat puhelahjat saattoivat hänet vankilaan ja lopulta maanpakoon. Hän tuli tunnetuksi myös vapaan rakkauden ja synnytyksen säännöstelyn puolestapuhujana ja hänen perintönsä naisasialiikkeelle on kiistämätön. "Kun rakkaus tulee, minä otan sen vastaan ilman rabbin siunauksia tai minkäänlaisten lakien vahvistusta, kun rakkaus kuolee minä pidän oikeutenani jättää se lupaa kysymättä", hän sanoi, mikä niihin aikoihin oli luonnollisesti pahempaa kuin työläisten lakko-oikeus. Kuulusaksi ovat käyneet myös seuraavat Emman sanat: "Naisten ei tarvitse aina olla suu kiinni ja raajat auki." Niistäkin sanoista tuli vankeustuomio. Niin vaaralliseksi kävivät Emman puheet Amerikan vapaudelle, että vuonna 1919 hänet lastattiin laivaan ja yhdessä 48:n muun anarkistin kanssa karkotettiin Venäjälle. Elettiin suurten muutosten aikoja ja Venäjälle matkattiin ankeasta lähtötavasta huolimatta suurin anarkistisin unelmin. Vapaudenetsintä ei kuitenkaan saanut vastausta. Goldman pettyi Venäjän vallankumoukseen parissa vuodessa, mutta ei pelännyt mainita sitäkään asiaa julkisesti, vaan ryhtyi valistamaan Eurooppaa totuudesta myytin takana. Vuonna 1923 ilmestyi *My disillusionment in Russia*, jossa hänen poliittinen tarkkanäköisyytensä tiivistyy teesiin: "Vallankumouksellisten keinojen täytyy olla yhteisymmärryksessä vallankumouksen tavoitteiden kanssa." Tarkoitus ei siis pyhittänyt keinoja. Emma Goldmanista tuli keskitettyjen ja hierarkkisten hallintomuotojen sekä poliittisten auktoriteettien

valtarakenteita reprodusoivan väkivalta politiikan vastustaja. Kritiikki oli väkevää ja Goldmanin näkemys oli selvä myös suhteessa muihin anarkisteihin: “Jos me kykenemme muuttumaan suhteessa muihin sosiaalisiin kysymyksiin, me kykenemme muuttumaan myös suhteessa vallankumoukseen, jos taas emme, minä luovun vallankumouksesta. Olen tehnyt tilini selväksi väkivallan ja terrorin kanssa. En usko ihmiselämän tarkoituksettomaan tuhlaamiseen, en usko historiaan, joka uutena taikauskona Jumalan sanan tapaan sanelee kurssimme ihmisinä. Olen anarkisti.” Kuvaavaa Goldmanin elämälle oli, että hän, jätettyään Neuvostoliiton vuonna 1921, kiersi Euroopan maasta toiseen saamatta mistään turvapaikkaa, (jopa Tanska ja Ruotsi eväsivät pääsystä!) kunnes solmittuaan valevioliiton englantilaisen kaivostyömiehen kanssa, hän sai brittikansalaisuuden. 1930-luvun alussa Goldman taisteli Euroopan ajatussuunnissa vahvaksi tullutta fasismia vastaan. Vuonna 1933 hänet heitettiin poliisivoimin ulos Hollannista hänen varoitettua kärkevästi naapurimaan natsilaisuudesta. Vielä yksi unelma Emma Goldmanilla oli ihanteidensa saavuttamiseksi, kun anarkistisen ammattiyhdistysliikkeen CNT-FAI:n jäsenet vuonna 1936 kutsuivat hänet Barcelonaan. CNT-FAI oli Euroopan anarkismin riemuvoitto osoitettuaan anarkismin toimivan käytännössä; puoli miljoonaa maataloustyöläistä järjestäytyi sisällissodan aikana ilman etujoukkoja yhteistyöhön, ns. spontaaniin vallankumoukseen. Goldmanin unelmat murtuivat osittain vuonna 1937, kun stalinistiset joukot hyökkäsivät anarkisteja vastaan ja lopullisesti vuonna 1938, kun Espanjan vallankumous kukistettiin. Tuosta pettymyksestä on Emma Goldman sanonut: “Koko elämäni sitä odotin ja kun sen sain, se kuoli juuri synnyttyään.” Emma Goldman kuoli vuonna 1940. Hänen elämänsä liittyi läheisesti monien muiden anarkistien kohtaloon, joiden joukossa mm. hänelle läheisin Alexander Berkman.

Emma Goldman oli värikäs persoonallisuus, joka eli aina niin kuin opetti. Henkilökohtaisen ja yhteiskunnallisen vapautuksen välillä ei ollut hänelle mitään ristiriitoja. Hänen ajatuksensakin kattavat liki kaikki elämänalueet. Puheissaan ja esseissään hän keskittyy anarkistiseen filosofiaan, sosiaalisiin, poliittisiin ja seksuaalisiin kysymyksiin sekä naisten vapautukseen. Hän oli myös tunnettu seksuaalivähemmistöjen puolestapuhuja. Paitsi tarkkanäköisyyttään ja puhelajahjojaan hänelle oli ominaista myös yhtenäisyyden korostaminen, jossa järjen lisäksi tunteella oli oma paikkansa puolustettavana. Luonteenomaista Goldmanin ajattelulle oli paitsi anarkistinen perusnäkemys myös itsenäisyys. Hän ei asettunut koskaan riveihin, ellei hänen näkemyksensä niin vaatinut, ja hän vaali kykyä muuttua paitsi teoreettisena myös faktisena mahdollisuutena. Mielenkiintoiseksi Goldmanin ajattelun tekee hänen näkemystensä ajankohtaisuus, ei vähiten niillä alueilla, joilla hän käsittelee sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Seuraavissa poimintoissa on keskitytty lähinnä Goldmanin ajatuksiin valtiosta ja anarkismista sekä yksilön ja yhteisön vapaudesta.

Bakuninin hengen mukaisesti uskoo anarkismi, että sekä henkisen että maallisen valtion olemassaolo palvelee vain tehtävää antaa legitimitetin ja oikeamielisyyden leima kaikille niille epäkohdille ja epäoikeudenmukaisuuksille, jotka ovat harvojen lahja monille. “Tämä oikeamielisyyden leima on välttämätön, että ihmisiä ylipäättänsä voidaan hallita. Yksikään hallitus ei voi olla olemassa ilman kansan suostumusta; avointa itsestäänselvänä pidettyä tai oletettua suostumusta. Valtiosääntöisyys ja demokratia ovat tämän suostumuksen uusia, nykyaikaisia muotoja. Suostumus saadaan aikaan ns. opetuksella; aivopesulla ja indoktrinaatioilla, ei ainoastaan koulussa vaan myös kodeissa, kirkossa ja kaikilla elämän alueilla.” Tämä oletetusti molemminpuolinen suostumus perustuu Goldmanin mukaan uskoon auktoriteettien välttämättömyydestä. Sen peruskivenä on ajatus, että ihminen on pohjimmiltaan paha ja aivan liian tietämätön ymmär-

tääkseen, mikä hänelle on parasta. Kaiken tämän päälle rakentuu valta. Jumala ja Valtio ovat olemassa vain tämän dogmin johdosta.

Siitä huolimatta on valtio Goldmanin ajattelussa vain nimi muiden joukossa, abstraktio samalla tavalla kuin kansa, rotu tai ihmisyyys – se ei ole orgaanista todellisuutta. Valtioksi kutsutaan sitä lakeja säätelevää ja hallinnollista koneistoa, jonka kautta jotkut kansaa ja sen käyttäytymistä koskevat säännöt tuotetaan. “Siinä ei ole mitään mystistä eikä pyhää. Valtiolla ei ole puhtaampaa omaatuntoa tai moraalisempaa kutsumusta kuin kaupallisilla yrityksillä, jotka hoitavat hiilikai-voksia tai rautateitä. Valtio ei ole sen todellisempi kuin jumalat tai paholaiset. Se on ihmisen luoma. Ihminen, sellaisena yksinäinen ja yksilöllinen, on ainoa todellinen. Valtio on vain ihmisen varjo; hänen tyhmyytensä, tietämättömyytensä ja pelkonsa varjo.”

“Poliittinen elämä hahmoteltiin aikaisemmin kirkon esikuvan mukaan. Valtion auktoriteetti ja vallanpitäjien oikeus tuli ylhäältä taivaista, valta, niin kuin uskokin, olivat jumalallisia. Filosofit kirjoittivat paksuja kirjoja todistaakseen valtion rikkomattomuuden, jotkut jopa pukivat sen erehtymättömyyden ja jumalallisuuden asuun. Valtio tulkittiin yli-inhimilliseksi, oikeaksi totuudeksi, absoluuttiseksi. Valtion arvosteleminen oli pyhäinhäväistys. Orjuus oli korkein hyve. Lakien, ns. opetuksen ja itsepäisen kertauksen avulla tuli tietyistä seikoista itsestäänselviä ja pyhiä totuuksia.” Kaikki kehitys on Goldmanin mukaan olennaisesti tapahtunut siten, että “jumalallisuudet”, “mysteerit”, ja ns. ikuiset totuudet on paljastettu, poistettu asteittaisesti abstraktiot ja korvattu ne todellisella, konkreettisella. Lyhyesti sanottuna, fakta vastaan fantasia, tieto vastaan tietämättömyys, valo vastaan pimeys ja ennakkoluulo. “Tämä pitkä ja vaikea vapautuminen ei ole koskaan tapahtunut valtion suosiollisella avustuksella. Päinvastoin on pieninkin riippumattomuuden osoitus, saavutettu osuus vapautta, tapahtunut aina jatkuvan konfliktin kautta, valtion kanssa käydyn kuoleman ja elämän välisen kamppailun kautta. Ihmisyydelle on maksanut paljon aikaa ja verta sen pienen saavuttamiseksi, joka on voitettu kuninkailta, tsaareilta, jumalilta ja hallituksilta.”

Ainoa sankarillinen hahmo tällä Golgatalla on Goldmanin mukaan ollut yksilö, joka yksin tai kaltaistensa kanssa on tullut ajatukseen vastustaa niitä oloja, joissa hän kärsii ja joiden pauloista hän haluaa pois. Vapaus tapahtuu ajatuksen ja teon kautta, ja molempien alku on vain ja ainoastaan yksilössä. “Eikä tämä koske pelkästään poliittista elämää, vaan kaikkia elämän alueita, tiedettä, filosofiaa, taidetta. Mahdottoman ajattelemisen, sen toteuttamisen visualisoiminen ja toisten innostaminen työhön on luomista. Yleensä lähtökohtana on unelma, jota voidaan verrata profeetan, näkijän tai idealistin näkyihin kaukana olevasta paremmasta.”

Mikä hallitusmuoto tahansa onkaan kysymyksessä, yksinvaltiudesta valtiojohtoiseen, monarktisesta tasavaltaiseen, fasistisesta natsilaiseen tai bolsevistiseen – on valtio Goldmanin anarkistisen ajattelun mukaan luonnoltaan konservatiivinen, staattinen, epäluotettava ja muutoksia vastustava. Se muuttuu ainoastaan vahvojen painostusten myötä, joko rauhanomaisesti tai val-lankumouksella. Valtion sisäänrakennettu konservatismi kehittyy aina, enemmän tai vähemmän, taantumuksellisuudeksi. Tämä kahdesta syystä: “Hallitsemiselle ominaista on, ei ainoastaan val-lan säilyttäminen vaan myös sen vahvistaminen ja ikuistaminen sekä kansallisesti että kansain-välisesti.” Mitä vahvemmaksi auktoriteetti kasvaa, sitä suuremmaksi tulee valta ja sitä vähemmän se sietää muita auktoriteetteja rinnallaan. Kaikki taloudelliset intressit, joita hallinnolla on ja joi-ta hallinto edustaa, vahvistavat tätä tendenssiä. Toinen syy taantumuksellisuuteen on epäluulo ja pelko yksilöä kohtaan. “Mikään poliittisen tai sosiaalisen vallan kenttä ei suo tilaa yksilölle. Itsepuolustukseksi rankaisee, tekee naurunalaiseksi, vainoaa tai alistaa valtio yksilön, jopa riistää häneltä hengen. Se käyttää kaikki käytössään olevat keinot, tarvittaessa väkivaltaa ja pak-

kotoimenpiteitä, ja saa tekoihinsa suostumuksen enemmistön moraaliselta indignaatiolta käytyriä, petturia, toisinajattelijaa tai rebelliä vastaan. Tämän enemmistön, jota vuosisatoja on opetettu ruokoilemaan valtion puolesta, harjoitettu itsekuriin ja tottelevaisuuteen ja joka pelkää ja kammoaa kodin, koulun, kirkon ja lehdistön auktoriteettia.“

Auktoriteettien suurin suoja on Goldmanin ajattelun mukaan uniformiteetti, jossa pieninkin poikkeavuus on suuri rikos. “Uuden ajan massiivinen mekanisoituminen on kasvattanut yhdenmukaisuudesta tuhatkertaisen. Sen huomaa kaikkialla; tavoissa, makuasioissa, vaatteissa, ideoissa ja ajatuksissa. ‘Yleinen mielipide’ on yhdenmukaisuuden tiivistetty muoto ja vain harvoilla on tarpeeksi uskallusta toimia sen vastaisesti. Häntä, joka kieltäytyy, kutsutaan heti omituiseksi, erilaiseksi tai irralliseksi ja hänen olemassaoloon pidetään jotenkin häiritsevänä tekijänä elämän mukavassa pysähdystilassa.“

“Yksilöä yhteiskunnallinen uniformiteetti kiusaa kenties enemmän kuin lakia säätävä auktoriteetti. Yksilöstä tulee muukalainen ei ainoastaan synnyinpaikallaan vaan myös omassa kodissaan. Usein hän tuntee olevansa muukalaisempi kuin he, jotka ovat syntyneet ulkomailla ja jotka tavallisesti taipuvat oloihin asettuneiden ja suostumuksen antaneiden joukkoon.“

Perinteet, aikaiset kokemukset, edes muistot tai muut sen kaltaiset seikat eivät Goldmanin mukaan ole tarpeeksi, että ihminen tuntisi olonsa kodiksi. Siihen tarvitaan erityinen, johonkin kuulumisen ilmapiiri ja tietoisuus, että on yhtä kansan ja ympäristön kanssa. “Ihminen, jonka visio kattaa koko maailman, ei tunne itseään missään paikassa niin vieraaksi kuin omassa kotimaassaan.“

“Ennen kuin sodat tulivat, ihminen kykeni edes pakenemaan asuinsijoiltaan, perheen tai kansan parista, koko maailma oli avoin hänen kaipuunsa ja etsintänsä edessä. Nyt on maailmasta tehty vankila, joka koostuu yksityisselleistä. Kaikkein pahinta on silloin kun nämä sellit muuttuvat diktatuureiksi, vasemmiston tai oikeiston, samantekevää kumman.“

“Fanaattiset yksinvaltiaat ja hulluuteen saakka julmaa individualismia kannattavat pelaavat shakkia yksilöllä. Ensinmainitut puolustautuvat sillä, että heidän tarkoituksenaan on saavuttaa uudet tavoitteet. Jälkimmäiset eivät edes teeskentele haluavansa mitään uutta, mutta pitävät huolen siitä, että raaka kamppailu olemassaolosta säilyy. Yksi hyvä esimerkki on ylituotanto, jossa maailmanlaajuiset kriisit vain näyttävät palavan soihdun tavoin olemassaolon taisteluun jossa ihminen on koko ajan vaarassa menettää itsensä.“

“Anarkistisessa ajattelussa valtion ja yksilön väliset intressit ovat pohjimmiltaan antagonistisia. Valtio ja poliittiset sekä taloudelliset instituutiot, joihin se nojautuu, voivat tämän ajattelun mukaisesti olla olemassa vain muokkaamalla yksilön omiin tarkoituksiperiinsä sopivaksi. Yksilö harjoitetaan kunnioittamaan ‘lakia ja järjestystä’, opetetaan kuuliaisuuteen, sopeutumiseen ja ehdottomaan luottamukseen hallituksen viisaudesta ja oikeudenmukaisuudesta, mutta myös, lojaaliin apuun ja täydelliseen itsensä uhraamiseen aina kun valtio kutsuu, esim. sodassa. Valtion edut ovat edellä jopa kirkkoa ja uskontoa. Yksilön kamppailu tätä uskomattoman voimakasta ylivaltaa kohtaan on vaikea, koska ohjenuorana sille mikä on häntä vastassa ei ole se mikä on oikein tai väärin, vaan sanaton suostumus auktoriteetivallalle. Hän joka protestoi, luo uutta, joutuu aina jonkinlaisen vainon kohteeksi, vain koska auktoriteetti on peloissaan siitä, että hänen erehdyttävyytensä kyseenalaistetaan ja valtansa kavennetaan tai anastetaan. Ihminen vapautuu todellisesti, sekä yksilöllisesti että kollektiivisesti, vasta kun hän vapautuu auktoriteeteista ja uskostaan niihin. Kaikki inhimillinen kehitys on ollut liikettä siihen suuntaan, sitä tavoitetta kohti. Kehitystä ei ole niinkään mekaaniset keksinnöt. Jokaisen sivilisaation mitta on sen suhde yksi-

löö, missä määrin hän voi kehittää itseänsä vapaasti, kasvaa esteettömästi vailla viranomaisten ja auktoriteettien pakotteita.“

Tunnettu anarkistinen punainen lanka, jonka Goldman kiteyttää on seuraava: “Todellinen vapaus ei ole vapautta jostakin, vaan vapautta johonkin! Vapautta olla ja tehdä, vapautta ajatella, vapautta faktisiin ja aktiivisiin mahdollisuuksiin. Sellainen vapaus ei ole lahja; se on jokaisen ihmisen luonnollinen oikeus. Sitä ei anneta, sitä ei jaeta millään lailla tai asetuksella eikä minkään hallituksen toimeksiannosta. Tarve siihen ja kaipuu siihen asuu ihmisen sisällä ja se osoitetaan vaistomaisella vastustuksella pakotteita vastaan.“

Kaikista sosiaalisista teorioista vain anarkismi julistaa horjumattomasti, että yhteiskunta on ihmistä varten, eikä ihminen yhteiskuntaa varten. Myös Goldmanin ajattelussa ainoa legitimi syy yhteiskunnan olemassaoloon on yksilön tarpeet ja toiveet. Ainoastaan toteuttamalla ne voi yhteiskunta saavuttaa olemassaolon oikeutuksen ja antaa tukensa kehitykselle ja kulttuurille.

“Poliittiset puolueet ja kaikki nuo miehet, jotka villeinä tappelevat vallasta, tulevat ilkkumaan minua ja kertomaan minulle, että olen toivottomasti ajastani jäljessä. (Nyt on tehtävä niin, koska nyt ovat asiat näin). Myönnän auliisti, että niin on asian laita. Lohduttaudun vakaumuksellani, että heidän hysteerisissä hyökkäyksissään ei ole mitään todellista arvoa. Heidän hoosiannansa ei tule olemaan pysyvää. Ihmisen vapauden kaipuu on kuitenkin ikuinen. Ihmisen halun vapautua auktoriteeteista, vallasta ja kahleista on jatkuttava. Ja se tulee jatkumaan.“

Lopuksi pieni anekdootti pienestä tytöstä suuressa maailmassa. Hän oli nuori, mutta jo tunnettu agitaattori anarkistisessa liikkeessä. Kokouksen päätteeksi hän tanssi koko elämäntunteensa voimalla. Eräs toveri lähestyi häntä vakava ilme kasvoillaan, niin kuin olisi tullut ilmoittamaan toisen toverin kuolemasta, ja kuiskasi, että ei ollut sopivaa, että hän tanssi, eikä ainakaan niin vapaasti, sellainen ei ollut hyväksi henkilölle, josta oli tulossa tärkeä vaikuttaja koko anarkistiselle liikkeelle. Liiallinen vapaamielisyys vahingoittaisi Asiaa.

“Hänen sekaantumisensa tekemisiini sai minut raivoihinsa. Pyysin häntä hoitamaan omia asioitaan. Olin kyllästynyt, että Asia jatkuvasti heitettiin naamalleni. Anarkismi, ihanteeni, jonka pyrkimyksenä oli vapautua konventioista ja ennakkoluuloista, ei suinkaan voinut tarkoittaa elämän nautinnoista luopumista. Anarkistinen liike ei voi muuttua luostariksi, ei liioin vaatia, että minusta tulisi nunna. Jos Asia vaatii sen, minä en tarvitse Asiaa. Minä haluan vapautta, kaikkien oikeutta kauneuteen ja elämänmyönteisiin asioihin. Tätä oli anarkismi minulle ja sellaisena minä olin päättänyt elää elämäni sen kanssa yhteisymmärryksessä, uhmaten koko maailmaa – vankiloita, vainoja, kaikkea. Edes lähimmät ystäväni eivät saisi minua luopumaan kauniista ihanteistani.“

(Kirjat: Otteita ja tulkintoja Emma Goldmanin esseistä; Anarchism and Other Essays, sekä omaelämäkerrasta Living My Life. Luettu on myös mm. Bakunin: God and the State sekä Kropotkin: En Anarkists Minnen, sekä Berkman: Anarkismens ABC)

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Asta Piironen
Aavan meren tuolla puolen on anarkistinen maa
Väkivaltaista nihilismää vai humanistista vapaudenuskoa?
1996

Haettu 3.4.2012 osoitteesta: http://www.anarkismi.net/aivokuume/txt/aavan_meren_tuolla_puolen_on_anarkistinen_maa.htm

fi.theanarchistlibrary.org